

Sygn. akt II CSK 220/19

POSTANOWIENIE

Dnia 4 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Krajewski

w sprawie z powództwa E. G.
przeciwko Krajowemu Ośrodkowi Wsparcia Rolnictwa z siedzibą w W.,
Skarbowi Państwa - Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Skarbowi Państwa -
Wojewodzie (...) i Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta Ł.
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 4 września 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 listopada 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od E. G. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii
Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 11.250 (jedenaście
tysięcy dwieście pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 listopada 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Ł. z 28 września 2017 r. w ten sposób, że oddalił w stosunku do Skarbu Państwa powództwo o ustalenie, iż bliżej określony majątek ziemski został przejęty na rzecz Skarbu Państwa na podstawie art. 2 ust. 1 lit e dekretu PKWN

z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej, a nie na podstawie art. 2 ust. 1 lit b tego dekretu.

W skardze kasacyjnej powódka podniosła zarzuty naruszenia prawa procesowego i materialnego oraz wniosła o przyjęcie skargi do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność w związku z wadami uzasadnienia uniemożliwiającymi kontrolę orzeczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym wyrażającym się w szczególności w konieczności zapewnienia jednolitej wykładni i stosowania prawa.

Skarżący oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistym uzasadnieniu skargi. Przeprowadzona przez Sąd Najwyższy analiza nie pozwala przyjąć, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Przesłanka ta spełniona jest wówczas, gdy zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie, widocznym bez konieczności prowadzenia bardziej szczegółowej analizy. Uznanie oczywistej wadliwości orzeczenia wymaga wykazania jego sprzeczności z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i nie pozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania (por. post. SN z 20 marca 2019 r., I CSK 475/18; z 11 kwietnia 2018 r., IV CSK 506/17; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 529/17; z 18 kwietnia 2018 r., II CSK 728/17; z 15 maja 2018 r., II CSK 2/18; z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17; z 23 maja 2018 r., I CSK 36/18; z 29 maja 2018 r., I CSK 42/18; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 16 kwietnia 2018 r., IV CSK 534/17; z 12 marca 2018 r., III CSK 291/17; z 22 kwietnia 2016 r., V CSK 650/15).

Nie można uznać, aby rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego, w tym jego uzasadnienie było w zakresie wskazanym przez skarżącą w sposób oczywisty wadliwe. Stwierdzenia zawarte w skardze są w znacznej mierze ogólnikowe, co samo w sobie uniemożliwia przyjęcie, by były oczywiście uzasadnione. Skarżąca nie wykazała w ramach wyводу mającego świadczyć o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, na czym miałyby polegać ewidentna wadliwość orzeczenia w związku z formułowanymi przez nią zarzutami. Podnosząc istnienie bliżej nieokreślonych braków w ustaleniach faktycznych, skarżąca nie precyzuje ich. Same zaś ogólne twierdzenia co do istnienia podnoszonych braków nie dają podstaw do przyjęcia, aby stanowisko Sądu odwoławczego było w stopniu oczywistym wadliwe.

Odnosząc się do treści uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, należy zauważyć, że Sąd odwoławczy wskazał przyczyny, na których się oparł stwierdzając brak interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie przeciwko Skarbowi Państwa. Zasadnie przyjęto, że wobec uchylecia art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa powódka nie mogła wywodzić swojego interesu prawnego z pierwszeństwa wynikającego z tego przepisu. Za trafne należy również uznać wywody dotyczące tego, że wymieniony przepis nie kreował po stronie powódki prawa podmiotowego. Wniosku o braku interesu prawnego nie podważało zawarte w skardze kasacyjnej stwierdzenie, zgodnie z którym w przyszłości mogą pojawić się takie regulacje prawne, z których będzie wynikało uprzywilejowanie spadkobierców byłych właścicieli ziemskich, którzy utracili własność na podstawie art. 2 ust. 1 lit. e dekretu PKWN o przeprowadzeniu reformy rolnej, w stosunku do spadkobierców właścicieli, którzy utracili ją na podstawie art. 2 ust. 1 lit. b tego dekretu. Nie ulega wątpliwości, że interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. musi istnieć w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c.) i nie może on wynikać z niepewnych prognoz co do przyszłych rozwiązań prawnych.

W uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia szczegółowo wywiedziono, dlaczego interesu prawnego po stronie powódki nie można wywodzić z naruszenia jej dóbr osobistych. Niezależnie od poczynionych przez Sąd Apelacyjny ustaleń faktycznych co do pochodzenia i losów przodka powódki, którymi Sąd Najwyższy jest związany, należy podkreślić, że sformułowanie żądania pozwu nie wskazywało, aby przedmiotem ochrony było dobro osobiste powódki. Gdyby tak miało być

w rzeczywistości, powódka chroniąc swoje dobro osobiste w postaci kultu pamięci zmarłego przodka, powinna tak sformułować powództwo, by nakierowywało się ono na ochronę tego dobra w sposób bezpośredni. Powódka żądała zaś ustalenia konkretnej podstawy prawnej utraty majątku ziemskiego na cele przeprowadzenia reformy rolnej. Jedynie nieliczne osoby biegłe w historii prawa polskiego połowy XX wieku są w stanie powiązać konkretną podstawę prawną utraty majątku z takimi faktami, które ewentualnie i tylko przy założeniu istnienia pewnych dalszych okoliczności mogłyby być źródłem negatywnej oceny przodka powódki. Oznacza to, że gdyby powódka za pomocą tak sformułowanego roszczenia rzeczywiście dążyła do ochrony swoich dóbr osobistych, należałoby przyjąć, że nie ma w tym interesu prawnego, gdyż pożądaný skutek mogłaby osiągnąć za pomocą prostszych środków.

Z tych przyczyn należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., art. 98 k.p.c. art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz art. 32 ust. 3 ustawy o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Suma zwrotu kosztów równa jest wynagrodzeniu adwokata w wysokości wynikającej z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.).